

HOE HET TOEN WAS

Wat een bezoek aan een oude school naar boven bracht aan herinneringen:

- Het huisje, waar mijn grootouders langs moederszijde woonden, in de Gerststraat, waar vetplantjes op het dak van het kolenhok en de WC groeiden. Daar was het dat ik in 1938 (?) onder tafel weg gekropen zat toen de aarde beefde. In de leefruimte stond een Leuvense stoof, er was enkel gasverlichting en water werd gepompt in de kleine veranda.

Nadat ze geschuurd had, tekende mijn grootmoeder arabeskes met zand op de vloer. Naar boven ging men langs een “val”, plat luik dat men naar boven toe open duwde.

- Van de Duitse bezetting herinner ik me weinig.

Mijn vader, die schoenmaker was, kreeg van de Duitse bezetters een Duitse soldaat in huis toegewezen die er, naast mijn vader, schoeisels en laarzen van het Duitse leger zou herstellen. 's Avonds keerde hij naar zijn eenheid terug.

Mijn vader, die zelf het graan, waarschijnlijk gekocht op de zwarte markt, maalde, kon heerlijke broden bakken. Telkens ik nu nog versgebakken brood ruik, wat ook niet meer zo vaak voorkomt, denk ik terug aan die hoog gerezen broden die toch zo lekker smaakten.

Zoals bij velen tijdens de oorlog, werd bij ons thuis naar de toen verboden radio-uitzendingen geluisterd.

De kustlijn werd bezet door de Duitsers. Tijdelijk kregen wij mensen van Oostende als burens die daar uit hun woning ontzet waren. Na de oorlog keerden zij terug naar huis.

- Bommen en V1 over Gent.

We woonden in de Doornzelestraat, vroegere Priestersstraat, in vogelvlucht niet zo ver weg van de haven.

Pa, die ging vissen als hobby, nam me dikwijls mee, ik zat dan op een kindersoortje vooraan op zijn fietsbuis. Eens zaten we aan de “nauwe eind” aan de Papierfabrieken te Langerbrugge toen de bommenwerpers over kwamen. Daar kwam steeds een herder zijn kudde schapen hoeden.

Toen de bombardementen hevig werden verhuisden wij tijdelijk naar een tante van mijn moeder die veiliger weg in stad woonde, tegen het Zuidpark. De kelder was er zo comfortabel mogelijk ingericht zodat men er ook overnachten kon tijdens bomalarm. Was dit gedurende enkele dagen, weken? Was dit tijdens de vakantie, was er geen school? Ik weet het niet.

Ik herinner me dat wij ook gingen schuilen in het “Entrepôt” op het Stapelplein en in de schuilkelder op het pleintje voor de kerk van H.-Kerst.

- De eerste bevrijders, de Polen, waaronder Francis Baranowski, waren in de Fiévéstraat gelegerd. Wij, kinderen, loodsten een soldaat mee naar huis en kregen chocolade, corned beef, tinned ham, Player sigaretten (niet voor mij natuurlijk!).

Dan kwamen de Canadezen, de Engelsen, van sommigen bezit ik nog een foto.

- De treinen die toekwamen in het St.-Pietersstation, met overlevenden uit de concentratiekampen, nog in hun gestreepte plunje. Joodse klanten van mijn vader kwamen niet terug.

- De cafés waar overal een “jazzband” speelde: drumstel met meestal accordeon, banjo erbij, en waar gedanst werd.

Café Toerisme, Borluutstraat

Café Rome, Groentenmarkt

Café Bentels, Lamstraat

waren er enkele van.

Café chantant, cabaret, waren er o.m. in de Concorde, aan het Rond Punt, hoek Kuiperskaai. Later natuurlijk was er de Ancienne Belgique, Veldstraat.

Voor een wafel of een ijskreeem moest men bij Bortolo, Korte Dagsteeg, Fritz, Veldstraat, of Veneziana, Geldmunt, zijn.

- Mijn eerste kennismaking met mijn Franse grand-père in Parijs, in 1947, waar ik ook een tante, 3 nichten en 2 kozijns had, nooit eerder ontmoet, door de oorlog. De oudste kozijn sloot zich later aan bij het Vreemdelingenlegioen, toen nog actief, na een teleurstelling in de liefde. De ander, die nu nog in de omgeving van Parijs woont, zag ik nadien voor het eerst terug in 1980 toen mijn vader zijn 70e verjaardag vierde. De nichten zag ik nooit meer.

Er was ook de rit met de metro in Parijs, waar mijn vader achterbleef op het perron nadat de deuren zich automatisch gesloten hadden, zodat ik in paniek begon te huilen. Ik was ervan overtuigd dat hij nooit de weg zou vinden naar de woning van mijn tante, doch hij was er zelfs nog voor ons.

Mijn vaders moeder heb ik niet gekend, ze overleed in 1938 in een dodelijk verkeersongeval op de Frère Orbanlaan, alhier.

- Mijn eerste bezoek aan de zee, in Oostende, had plaats in 1947 en was een grote teleurstelling. Ik had me de zee zo gans anders voorgesteld.

Hoe? Was dit nu de zee: water dat ophoudt waar de wolken beginnen!

- 1947 was ook het jaar van de Plechtige Communie, toen nog gespreid over twee dagen.

De eerste dag: twee maal naar de kerk, in een lang wit kleed, met kroontje en voile. Het dik mismaal mocht ik voor deze gelegenheid lenen van vrienden van mijn ouders. 's Anderendaags in gewone, maar eveneens nieuwe klederen, nogmaals naar de kerk. De mijne bestonden uit: een warm blauw kleed, met grijze mantel en hoedje. Mijn moeder had ermee rekening gehouden dat ik die zou verder kunnen dragen tot de winter.

Het was snikheet die dag!

Op beide dagen werd door een fotograaf een foto genomen, die dan later in het salon werd tentoongesteld. We spraken toen nog niet van de "living". We hadden een salon, een veranda waar moeder kookte en ik mijn huiswerk maakte en een keuken waar we aten en meestal verbleven.

Mijn ma was enig kind maar had een groot aantal tantes, omen, nichten en neven. Allen kwamen veel bij elkaar samen en bij verscheidene van hen moest ik me gaan "tonen".

Van al die familieleden bezit ik een grote collectie foto's uit hun jonge jaren.

- Tijdens de grote vakantie vertrokken vanuit verschillende parochies 's morgens rijen kinderen per tram naar het VP, vakantiepatronaat op het terrein van kasteel Ten Berg, Merelbeke. Wie hieraan deelnam herinnert zich zeker nog hoe men elkaar verdrong om toch maar een plaatsje te bemachtigen bij het open hekje op de tram. Onderweg werd uit volle borst gezongen. "Trek aan de riemen, wij varen". "... Ja we zijn de heersers der aarde, de koningen van de zee".

- In die tijd beschikten wij nog niet over een badkamer thuis, dus gingen wij op zaterdag naar het Tolhuis om in bad te gaan. Naast het zwembad was ook de badafdeling zeer in trek. Men moest dan ook soms wachten tot een bad vrij kwam. Links gingen de mannen, rechts de vrouwen. Cabine en bad werden telkens volledig uitgeruimd door de hiertoe aangestelde kracht, die geregeld op de deur kwam kloppen om de trage klanten tot wat meer spoed aan te zetten bij het zich wassen.

- Weekend betekende meestal met ma en pa naar de cinema.

Op zaterdag werd dit gewoonlijk de Royal, Sleepstraat.

Op zondag was het eerder een zaal in de stad, keuze genoeg:

Capitole, Century, Select aan 't Zuid,

Majestic, Eldorado in de Veldstraat, Rex aan de "statie",

Plaza op de Koornmarkt, Savoy in de Korte Dagsteeg.

Op maandag gingen we soms naar de Nord, St.-Salvatorstraat.

Een vertoning bestond meestal uit: het journaal, een of twee bijfilms, dit kon

een tekenfilm en/of documentaire zijn, de hoofdfilm.

Sterren van toen waren o.a.:

Rita Hayworth, Bette Davis, Dorothy Lamour, Maria Montez,
Tyrone Power, Errol Flynn, Gary Cooper, Clark Gable.

- Dan waren er ook nog de vele braderijen, met radioserenades.

Wie kende niet St.-Louis Blues?

Muziekfanfares waren telkens ook van de partij, met of zonder majorettes of dansgroep. Zeer gekend waren de "Volendammers" in dito kostuum en op klompen.

De braderij in de Wondelgemstraat en deze op de Zwijnaardse steenweg, waar steeds een herdenking van de bevrijding van Gent plaats had, waren wel het drukst bezocht. Men kon er op de hoofden lopen.

- Het was de tijd van het soldatenuurtje op de radio. De eerste Engelstalige songs werden stilaan meegezongen. Vera Lynn, Doris Day, Bing Crosby.

- Een uitstapje naar de Damvallei was een hele belevenis ook al ging ik er kopje onder en diende pa me achterna te duiken of ik was er verdronken.

Op reis gaan, samen met mijn ouders, bestond eerst uit een weekje aan zee, we namen de trein naar Blankenberge of Heist. Later, toen pa een auto had, een Morris Ten, werd dit de Ardennen, het Groothertogdom Luxemburg, Duitsland, gedurende twee weken.

- Op een van de vele braderijen waar we met een paar vriendinnetjes heen mochten, het eerste vriendje.

Handjes vasthouden, een schuchter kusje. Ik was 14.

Yolande LULLY
Herfst 2002

'T GENTS SPANT DE KRUUNE!

En ge keunt da spreke alle doagen van de weke.

In het Gents vinden we een pak uitdrukkingen waarin dagen van de week voorkomen. Wij hebben er een paar voor u op een rijtje gezet. Wie "een tonge mee lijntsjes" heeft en er nog gelijkaardige kent, geeft mij een seintje op tel & fax 09 253 94 70 of email eddy.levis@ping.be